

Nieuw welzijnsbeleid voor Teylingen

MET ANDERE OGEN

**De WMO als fundament voor een nieuw
welzijnsbeleid in Teylingen**

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
Hoofdstuk 1 Welzijnsbeleid op de wip	
1.1 Inleiding	6
1.2 Welzijnsbeleid achterhaald?	8
1.3 Welzijnsbeleid leeft nog!	9
1.4 Conclusie	9
Hoofdstuk 2 De WMO en de civil society	
2.1 Inleiding	10
2.2 De WMO	11
2.3 De civil society	11
2.4 Conclusie	11
Hoofdstuk 3 Leefbaarheid en sociale cohesie	
3.1 Inleiding	13
3.2 Leefbaarheid	13
3.3 Sociale cohesie	13
3.4 Conclusie	14
Hoofdstuk 4 Actief burgerschap en preventie	
4.1 Inleiding	15
4.2 Actief burgerschap	15
4.3 Collectieve preventie	15
4.4 Conclusie	15
Hoofdstuk 5 De rol van de gemeente	
5.1 Inleiding	16
5.2 Een andere rol voor de gemeente	16
5.3 Een nieuw beleid op termijn	17
5.4 Conclusie	18
Hoofdstuk 6 Subsidiering van Maatschappelijke Ondersteuning	19
6.1 Inleiding	19
6.2 Beleidsprogramma's	19
Hoofdstuk 7 Welzijnsbeleid met andere ogen	22

Voorwoord

De verzorgingsstaat is aan het veranderen. Oude structuren en verhoudingen werken niet meer. De tijd is voorbij dat de overheid bepaalt wat goed is voor haar burgers. De burger is mondiger geworden en weet zelf wat goed voor hem is. De overheid vindt nu ook dat de burger meer eigen verantwoordelijkheid moet nemen.

De burger zelf wordt gevraagd om meer eigen inzet te plegen op gebieden die voorheen werden gezien als taak van de overheid.

Rechten van burgers worden omgezet in verplichting tot bijdragen. Er ontstaat een situatie waarin inzet van verschillende kanten wordt gevraagd. De bijdrage van iedere partij ligt niet meer van tevoren vast. De verzorging van de wieg tot het graf is geen vanzelfsprekendheid meer.

Deze situatie heeft mede geleid tot de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De voornoemde ontwikkelingen en de komst van de WMO vragen om een herbezinning op de taakopvatting en positie van de gemeente en de beleidsprioriteiten die de gemeente zichzelf stelt. In deze nota wordt een beleidskader beschreven voor het toekomstige welzijnsbeleid van de gemeente Teylingen.

Daarnaast wordt een beleidskader voor subsidies voor het maatschappelijk ondersteuningsbeleid (nu nog welzijnsbeleid) beschreven.

Het is de bedoeling dit nieuwe beleid per 2010 in te voeren.

Inleiding

In de samenleving zien we een sterke terugloop van maatschappelijke participatie (aantal leden politieke partijen neemt sterk af, het vrijwilligerswerk kampt met tekorten) en het toenemen van de individualisering. Niet alleen nemen de éénpersoonshuishoudens sterk in aantal toe en leeft nog maar minder dan de helft van de Nederlanders in gezinsverband (cijfers CBS), maar ook in de regelgeving zien we bovenbeschreven tendens toeslaan. Persoonsgebonden budgetten en zelf zorgen voor je pensioen wordt tegenwoordig al heel gewoon gevonden.

De overheid wil deze tendens ombuigen.

De regering kwam daarom met een nieuwe wet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Op 1 januari 2007 is de WMO van kracht geworden. De WMO vervangt de Welzijnswet, de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) en enkele onderdelen uit de AWBZ en de Ziekenfondswet. Het doel van deze operatie is, gemeenten voorwaarden te laten scheppen om hun inwoners zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en actief te laten deelnemen aan de samenleving.

Met het invoeren van de WMO komt de verantwoordelijkheid voor de toegang tot de voorzieningen en de financiering in één hand te liggen, namelijk bij de gemeente.

Met de WMO wil het kabinet de verantwoordelijkheden anders verdelen en dichter bij de burgers organiseren. Het moet duidelijk worden wanneer een burger zelf verantwoordelijk is voor de zorg die hij wenst of nodig heeft, wanneer de burger een beroep kan doen op de gemeente en wanneer er een taak is weggelegd voor de rijksoverheid. Daarbij is het uitgangspunt dat burgers eerst zoveel mogelijk zelf moeten gaan organiseren uitgaande van hun eigen mogelijkheden. Indien dit niet mogelijk is, dan kan een beroep worden gedaan op de ondersteuning door de gemeente. Gemeenten moeten zorgen voor een samenhangend aanbod voor ondersteuning van hun inwoners die niet goed in staat zijn zelf of samen met anderen oplossingen te bewerkstelligen voor hun behoefte aan zorg.

De WMO beoogt dat burgers meer voor zichzelf en ook voor elkaar gaan zorgen en minder afhankelijk worden van overheidszorg. Voor de succesvolle implementatie van de wet is een goed functionerende civil society nodig.

De WMO definieert de civil society als 'een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De verbanden in een civil society vallen buiten de sfeer van "gevestigde" verbanden, zoals overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoediging, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie.'

Publieke en private instellingen krijgen te maken met burgers die in actie komen.

Als burgers zelf initiatieven nemen, zullen organisaties veranderen. Nieuwe vragen doemen op. Hoe komen we in contact met burgers die het voortouw nemen? Waardoor bloeit een initiatief? Welke voorwaarden zijn nodig? Wat te doen als burgers hun vragen en behoeften niet duidelijk naar voren brengen?

De rol van de overheid is prikkelen, verleiden, uitnodigen en zaken mogelijk maken.

De rol van organisaties is zich verbinden met initiatieven van burgers.

De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) stelt dat het met de civil society niet al te florissant gesteld is. De sociale infrastructuur is aan het afkalven tegen een achtergrond dat de onderlinge betrokkenheid van burgers afneemt. Het "actieve burgerschap" moet worden gestimuleerd en worden versterkt. Welzijnsbeleid is een concrete uitwerking van deze aanbeveling. Actief burgerschap behelst het (leren) deelnemen aan en verantwoordelijkheid dragen voor de publieke zaak. Actief burgerschap ontstaat in de wisselwerking tussen burgers en de institutionele omgeving. Het vereist van burgers dat ze competenties ontwikkelen om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen en dragen, en het vereist van instituties dat zij burgers daartoe uitnodigen, ondersteunen en toerusten.

De komst van de WMO raakt daarom ook de inhoud van het welzijnsbeleid. Niet alleen is de welzijnswet bij de invoering van de WMO ingetrokken, maar vooral de inhoud van de WMO noopt het welzijnsbeleid met andere ogen te (her)zien.

In deze nota staan de algemene uitgangspunten voor een nieuw welzijnsbeleid in de gemeente Teylingen. Dit gaat bijvoorbeeld over hoe de gemeente de "civil society" wil versterken en hoe de gemeente de relatie met het huidige beleid legt. Dat sluit ook aan bij het beleid van de gemeente zoals dat is vastgelegd in het WMO beleidsplan 2008-2011.

Ook staat in deze nota wat de veranderingen zijn voor het welzijnsbeleid en hoe de gemeente daarin de regie kan nemen.

Wat niet in de nota staat, zijn standpunten over de uitvoering van de nieuwe taken van de WMO. We gaan nog niet in op de vraag hoe we de civil society gaan organiseren, de burgerparticipatie vorm gaan geven en hoe de nieuwe subsidiecriteria eruit gaan zien. Dit zijn onderwerpen die in aparte deelnota's worden voorbereid. Deze nota gaat dus alleen over een ander kader voor het welzijnsbeleid in relatie tot de WMO.

Over deze nota organiseert de gemeente in het najaar van 2008 oriënterende bijeenkomsten met instellingen en organisaties in het veld. Het doel van deze bijeenkomsten is om de relevante instellingen, organisaties, gebruikers en belangenbehartigers te betrekken bij de invoering van een nieuw welzijnsbeleid in de gemeente Teylingen. Doel is ook om van hen informatie te krijgen over wat zij, vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheden, belangrijk vinden voor de Teylingse situatie. Deze inbreng zullen we waar mogelijk verwerken in de definitief door de raad vast te stellen nota voor een kader voor een nieuw welzijnsbeleid. De uitwerking van dit nieuwe beleid vindt plaats in de nota lokaal gezondheidsbeleid, de ouderennota, de jeugdnota, de nota gehandicaptenbeleid, de sportnota en de kunst- en cultuurnota.

Hoofdstuk 1 Welzijn op de wip

1.1 Inleiding

De komst van de WMO betekent dat het bestaande welzijnsbeleid zal moeten worden aangepast. Daarvoor is het nodig om te kijken hoe het bestaande welzijnsbeleid in elkaar steekt en welke invloed de WMO op dit bestaande beleid heeft.

1.2 Welzijnsbeleid achterhaald?

In het welzijnsprogramma wordt uitgegaan van de volgende definitie van welzijn: "welzijn is een door het vervullen van specifieke functies op actieve wijze mogelijkheden bieden aan burgers bij het gestalte geven aan hun ontplooiing, emancipatie en inrichting van hun leef-, woon- en werksituatie".

Deze functies zijn ook nog genoemd in de subsidienota. Het gaat hier om de volgende functies:

Ontmoeting en recreatie	Het bevorderen van contacten tussen individuen en groepen, zowel gericht op ontspanning als het voorkomen van sociaal isolement. Voorbeelden: jeugd- en ouderensociëteit, activerend huisbezoek aan ouderen.
Vorming en educatie	Het bevorderen van kennis, inzicht en vaardigheden van individuen en/of groepen ter wille van een verbetering van het persoonlijk welbevinden. Voorbeeld: geheugentrainingen voor ouderen.
Cultuur en creativiteit	Het bevorderen van deelname van individuen en groepen aan cultuuruitingen, gericht op creatieve ontplooiing, niet professionele kunstbeoefening en/of kunstbeleving. Voorbeelden: toneel- en muziekuitvoeringen, koorzang.
Dienstverlening en voorlichting	Het bevorderen van zelfredzaamheid door het geven van advies of informatie, het verlenen van concrete diensten en/of doorverwijzen bij vragen of problemen van persoonlijke of maatschappelijke aard. Voorbeelden: opvoedbureau, algemeen maatschappelijk werk (amw).
Belangenbehartiging en activering	Het bevorderen van actieve maatschappelijke participatie in de vormgeving van de eigen woon-, leef- en werksituatie. Voorbeelden: platform gehandicapten, ouderenbonden.
Opvang	Het besteden van aandacht aan individuen en/of groepen behorend tot bijzondere categorieën, gericht op aanvullingen van gesignaleerde maatschappelijke tekorten. Voorbeelden: peuterspeelzaalwerk, JPP, ZAT teams.
Afstemming en coördinatie	Het bevorderen van een beleid door het realiseren van samenwerking tussen overheden, instellingen c.a. Voorbeeld: signaleringsoverleg jongeren.

De definitie en de functies komen uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. Maar door de komst van de WMO ligt het primaat voor de zorg voor welzijn niet meer bij de overheid maar bij de burger zelf. Dat betekent dat het begrip welzijn op de wip zit. Het gaat nu niet meer om het "bevorderen van" of "aandacht geven aan" maar om meedoen, het actieve burgerschap. Een herwaardering en

herformulering is niet alleen wenselijk, maar zelfs noodzakelijk.

Het begrip welzijn raakt uit de gratie en wordt vervangen door het begrip maatschappelijke ondersteuning. Het is ook niet toevallig dat bij gemeentelijke reorganisaties de voormalige afdelingen Welzijn worden omgevormd in afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling of Maatschappelijke Zaken.

1.3 Welzijnsbeleid leeft nog!

Ook al wordt de (oude) verzorgingsstaat herzien en raakt het begrip welzijn uit de mode, het welzijn zelf is bepaald niet dood. Niet als politiek doel en zeker niet als voorziening. Als politiek doel heeft het wellicht aan ambitie ingeboet en is het toe aan een nieuwe oriëntatie. Maar er zijn voldoende omstandigheden aan te wijzen die tot de conclusie leiden dat het welzijnswerk ook in 2008 en daarna, nog reden van bestaan heeft.

Uit onderzoeken van ondermeer het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat het in ons land niet slecht gesteld is met het welzijn. Nederlanders vinden het wonen en leven in Nederland erg goed. Maar ook objectief gezien gaat het goed. De werkloosheid neemt af, het onderwijsniveau stijgt en de overheid grijpt bij misstanden in, getuige programma's tegen overgewicht, gokverslaving, huiselijk geweld etc.

Het oude welzijnsbeleid kende een doelgroepenbeleid: jongeren, ouderen, zwakken, allochtonen etc. Het welzijnswerk had bijna de hele (lokale) samenleving als doelgroep. Maar het gaat niet om alle jongeren maar om jongeren die uit het schoolsysteem vallen, niet om alle ouderen maar om ouderen die niet meer zelfstandig kunnen leven, niet om personen met een zwakke persoonlijkheid maar om psychiatrische patiënten, niet om alle allochtonen maar om bijvoorbeeld allochtone vrouwen.

Het oude welzijnsbeleid dacht teveel in categorieën. Die tijd is met de komst van de WMO voorbij. Het eigen vermogen om samen te werken aan oplossingen moet worden gestimuleerd. Het nieuwe welzijnswerk moet gaan voor het activeringsscenario. Begrippen als meedoen, erbij horen en kracht geven om verder te gaan, moeten centraal komen te staan.

1.4 Conclusie

Het welzijnsbeleid is in de twintigste eeuw begonnen als materiële steun in de rug van "achtergebleven groepen" en heeft zich ontwikkeld tot een instrument van gelijke kansen en gelijke zorg voor iedereen. De invloed van de lokale overheid is sterk toegenomen. Nu de overheid zich meer en meer terugtrekt uit het publieke domein en door de komst van de WMO wordt van de overheid een andere functie gevraagd, meer dan voorheen een regiefunctie om burgers te activeren met als beoogd doel meer sociale cohesie, meer preventie en meer actieve burgers. Kortom, het welzijnsbeleid moet met andere ogen worden bekeken.

Hoofdstuk 2 De WMO en de civil society

2.1 Inleiding

Het doel van de WMO is het bevorderen dat mensen "meedoen in de samenleving". Volgens de Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) zijn er voor de maatschappelijke participatie (meedoen) drie varianten:

1. Participeren in allerlei activiteiten zoals betaald werken, lid van verenigingen zijn of evenementen bezoeken;
2. Het daadwerkelijk participeren als vrijwilliger of mantelzorger;
3. Het mede vormgeven aan beleid door actief burgerschap.

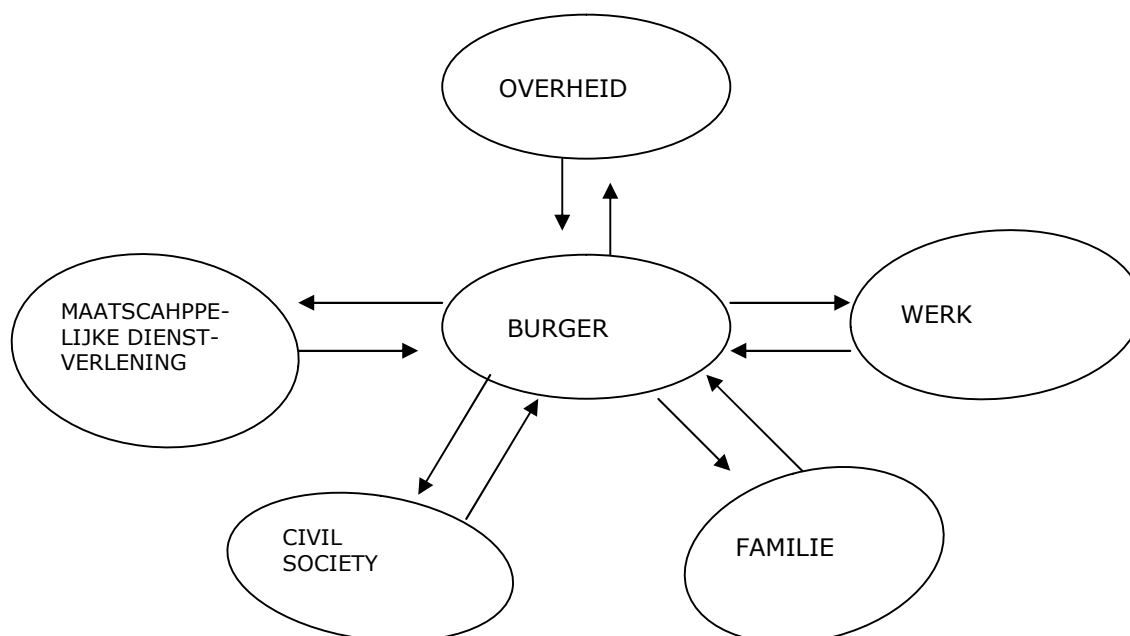
Deelname aan betaald werk is een van de voornaamste manieren om deel te nemen aan de samenleving. Ruim 60% van de mensen tussen de 15 en 64 jaar heeft betaald werk van minimaal 12 uur per week. Van de chronisch zieken is 52% aan het werk en van de mensen met een lichamelijke beperking is dat 48% (cijfers CBS).

Het lid worden van een vereniging laat ook verschillen zien. Van de gezonde mensen, zonder een beperking, is 62% lid van een of meerdere verenigingen. Voor mensen met een beperking ligt dit beduidend lager: 44%. Voor het bezoeken van evenementen liggen de percentages hetzelfde. Een tweede vorm van deelname is het doen van vrijwilligerswerk. Ongeveer 46% van de volwassen bevolking doet vrijwilligerswerk. Van mensen met een lichamelijke beperking is dat 36%.

Wat betreft het actief vormgeven aan beleid liggen de percentages vrij laag.

We raken met deze cijfers ook een van de kernpunten van de WMO: door het versterken van de civil society gaan meer mensen meedoen. De WMO heeft namelijk tot doel deze drie varianten van meedoen te bevorderen en te ondersteunen. De (lokale) overheid kan en wil ook niet meer de oplossing zijn van alle problemen of degene die voldoet aan alle wensen. De gemeente zal moeten uitgaan van de (organisatie)kracht van de samenleving. Door de komst van de WMO moet het welzijnsbeleid zich vooral gaan richten op de civil society.

De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeienis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie. Schematisch ziet dit er zo uit:

2.2 De WMO

Met de invoering van de WMO wil het kabinet op een (financieel) beheersbare manier zorg en ondersteuning bieden aan mensen die dat echt nodig hebben. Daarvoor werd een aantal taken uit de AWBZ overgeheveld naar gemeenten.

De WMO ordent de gemeentelijke verantwoordelijkheden in prestatievelden. Gemeenten moeten beleid ontwikkelen op deze prestatievelden, geformuleerd in doelstellingen, uitvoering en resultaten. Het beleid wordt neergelegd in een vierjarenplan. Dit plan komt in de plaats van de verschillende beleidsnota's die we hebben voor wonen, welzijn en zorg. Gemeenten hebben een grote mate van vrijheid bij de invulling van dit beleid, zodat gemeenten in kunnen spelen op de behoeften van de inwoners.

In de WMO worden de volgende 9 prestatievelden benoemd:

1. het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met het opvoeden;
3. het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

In de gemeente Teylingen is geen overkoepelend welzijnsbeleid geformuleerd. Dit betekent niet dat er vanuit een nulsituatie vertrokken wordt. In de door de gemeenteraad op 19 april 2007 vastgestelde Subsidienota zijn zowel algemene als inhoudelijke subsidiekaders vastgesteld. Bovendien is al veel beleid ontwikkeld (bijvoorbeeld volksgezondheid, jongerenbeleid, ouderenbeleid) dat we kunnen karakteriseren als voorlopers op de WMO. De prestatievelden van de WMO horen immers nu ook al bij het gemeentelijk domein.

Maar het belangrijkste is wel dat het WMO beleidsplan 2008-2011 in december 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld. Hierdoor zijn er ook in de sector welzijn veranderingen te verwachten.

2.3 De civil society

In de "civil society" is het uitgangspunt dat mensen voor zichzelf zorgen. Ook zorgen mensen voor elkaar: vrijwilligerswerk en mantelzorg staan hoog in het vaandel en worden gewaardeerd vanwege het enorme belang voor de "civil society" als geheel.

Veel meer dan nu gebruikelijk is, nemen mensen dus de zorg voor zichzelf en anderen op zich. Gemeenten bieden ondersteuning en creëren voor mensen de mogelijkheden om de "civil society" waar te kunnen maken. Deze maatschappelijke ondersteuning vindt plaats dicht bij mensen, op lokaal niveau. De maatschappelijke ondersteuning is geen verzekering! Evenmin is het een voorziening waar men recht op heeft.

Het versterken van de civil society is een streven dat een centrale plaats inneemt in de WMO.

2.4 Conclusie

Eén van de uitdagingen van de WMO is het in verband brengen van de negen prestatievelden met elkaar, het voeren van integraal beleid. Hierbij wordt ervan uitgegaan om het bestaande welzijnsbeleid te koppelen aan de WMO.

Bij invoering van de WMO sluit de gemeente Teylingen aan bij het bestaande beleid op de prestatievelden. Ingrijpende koerswijzigingen zijn hier door de invoering van de WMO niet noodzakelijk. Wel moet het bestaande beleid een nieuw (WMO) fundament krijgen.

Het doel van de WMO is "meedoen" in de samenleving.

In de volgende hoofdstukken wordt nagegaan hoe deze actoren in een samenspel de leefbaarheid, de sociale cohesie, actief burgerschap en preventie kunnen bevorderen. Dat zal de basis gaan vormen voor een nieuw welzijnsbeleid.

Hoofdstuk 3 Leefbaarheid en sociale cohesie

3.1 Inleiding

Uitgangspunt van het eerste prestatieveld van de WMO is het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten zodat mensen minder op de overheid moeten terugvallen en meer zelf sturing moeten geven aan hun leven.

Dit is ruim en breed geformuleerd. Gemeenten hebben dan ook een grote mate van beleidsvrijheid om hier op lokaal niveau invulling aan te geven en prioriteiten te stellen.

3.2 Leefbaarheid

In het WMO beleidsplan 2008-2011 wordt de volgende definitie gehanteerd: *Leefbaarheid is het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.*

Het WMO beleidsplan geeft voor leefbaarheid en sociale cohesie de kaders aan. Van groot belang is de betekenis van deze kaders voor de nieuwe visie op het welzijnsbeleid.

3.3 Sociale cohesie

Zoals ook al in het concept WMO beleidsplan wordt opgemerkt zijn leefbaarheid en sociale cohesie twee erg veelomvattende begrippen die door veel factoren beïnvloed worden. Leefbaarheid en sociale cohesie worden niet alleen door lokaal beleid bepaald. Daarom zijn deze twee zaken maar beperkt stuurbaar.

Beperken wij ons tot het lokale beleid dan kan worden gesteld dat de beleidsterreinen volkshuisvesting, gemeentewerken, groen en welzijn bijdragen aan leefbaarheid en sociale cohesie. Deze beleidsterreinen zijn van groot belang voor leefbaarheid en sociale cohesie, maar wij beperken ons tot die beleidsterreinen die sociale cohesie en leefbaarheid expliciet of impliciet als doel hebben.

Zo is het doel van een wijk- of buurtvereniging expliciet sociale cohesie, maar van een sportvereniging is het een neveneffect.

Maar wat is eigenlijk sociale cohesie?

In de vorige paragraaf werd een drietal aspecten genoemd van sociale cohesie.

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft de volgende definitie van sociale cohesie.

"Sociale cohesie is de mate waarin mensen in gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenleving".

In het rapport "leefbaarheid en sociale samenhang in de WMO" van de DSP groep wordt sociale samenhang (cohesie) beschouwd als een begrip met twee hoofdcomponenten:

- Een normatieve en morele component.
Het betreft hier zaken als gevoelens van solidariteit, saamhorigheid, vertrouwen, affectieve contacten, ideeën over hulp, en sociale controle.
- Een functionele component.
Dit heeft betrekking op samenwerking, wederzijdse hulp, rekening houden met elkaar etc.

Sociale cohesie kan in verschillende gradaties voorkomen. Dit houdt in dat er sprake kan zijn van meer of mindere sociale cohesie en betrokkenheid binnen groepen, buurten of wijken en dat sociale cohesie binnen groepen kan toenemen of kan afnemen in de tijd.

Beleidsmatig is er de wens om sturing te geven of burgerinitiatieven te ondersteunen om de sociale cohesie te versterken of in ieder geval in stand te houden. Dit houdt dan in dat er randvoorwaarden worden gecreëerd en dat buurtbewoners worden gestimuleerd om sociale samenhang te bevorderen.

3.4 Conclusie

De begrippen leefbaarheid en sociale cohesie hebben nauwe verwantschap met elkaar. Zij dienen dan ook expliciet in een nieuw welzijnsbeleid te worden opgenomen. Het zijn begrippen die de kern vormen van de civil society.

Toch dient er een kanttekening te worden gemaakt ten aanzien van beide begrippen. Leefbaarheid is een veelomvattend begrip. Het heeft een fysieke component (woning en materiële woonomgeving) en een sociale component (de kwaliteit van de woonomgeving).

Binnen het welzijnsbeleid is met name het laatste van belang. De bereikbaarheid van diensten en voorzieningen zijn van groot belang. Daardoor kan de betrokkenheid van burgers met een buurt worden gewaardeerd. Van groot belang in het welzijnsbeleid is verder de organisatiegraad binnen de buurt (sociale netwerken). Een grotere zelfredzaamheid van burgers, ook van burgers met een beperking, stelt eisen aan de sociale cohesie in wijken of buurten. Zo kan worden voorkomen dat burgers die hulp nodig hebben eerst een beroep doen op professionals.

Hoofdstuk 4 Actief burgerschap en preventie

4.1 Inleiding

In de WMO nemen actief burgerschap en preventie een voorname plaats in. De redenen zijn in hoofdstuk 1 genoemd. Door de verdergaande individualisering en het afbrokkelen en soms helemaal wegvallen van oude sociale verbanden is de indruk en het gevoel ontstaan dat de samenleving onder druk is komen te staan, dat meer dan voorheen mensen ontsporen en dat van betrokkenheid bij de samenleving geen sprake meer is. De hele normen en waarden discussie van de afgelopen jaren is hiervan een exponent.

Uitgangspunt in de WMO is dat voorkomen moet worden dat mensen ontsporen en dat zij weer actief aan de samenleving moeten meedoen.

4.2 Actief burgerschap

Onder actief burgerschap wordt verstaan de bevordering van de participatie in en betrokkenheid bij het maatschappelijk functioneren in het publieke domein (politiek, sociaal, cultureel en economisch), volgens de voor burgers gelijk geldende rechten en plichten.

Van belang is dus dat actief burgerschap zich niet beperkt tot het doen van vrijwilligerswerk, maar ook tot het economisch meedoen aan de samenleving. Het hebben van betaald werk, het doen van zorgarbeid en vrijwilligerswerk zijn de peilers van het actieve burgerschap.

Actief burgerschap vereist participatie in zowel formele als informele netwerken. Hoe krijg je meer informele netwerken of beter, hoe krijg je de burgers actief?

Actief burgerschap is uiteraard een individuele keuze, maar moet in een civil society meer een vanzelfsprekendheid worden. Veel burgers hebben een reden om niet actief te zijn, maar als men gevraagd wordt zou een aantal wel eens kunnen zwichten. Het moet dan wel een win/win situatie zijn: de burgers moet er iets aan overhouden maar de lokale samenleving ook.

De WMO verwacht veel van het actieve burgerschap, het meedoen aan de samenleving. Het is zelfs de centrale missie van deze wet.

Dat biedt kansen voor een nieuw welzijnsbeleid. Een welzijnsorganisatie (in de brede betekenis) werkt vaak op meerdere fronten (jongerenwerk, ouderenwerk, maatschappelijk werk) en kan zo werken aan actief burgerschap en sociale cohesie.

4.3 Collectieve preventie

De WMO gaat ervan uit dat de leefbaarheid en sociale cohesie van zodanige kwaliteit moeten zijn dat het beroep op professionele hulp zo min mogelijk is. Het creëren van een gezonde leefomgeving, het vroegtijdig signaleren van problemen en het vroegtijdig ingrijpen, kan worden samengevat met het begrip "collectieve preventie".

Collectieve preventie is geen op zich staande zaak. Het heeft ook te maken met leefbaarheid, sociale cohesie en actief burgerschap.

Wat de leefbaarheid betreft, dient een buurt (of kern) goed uitgerust te zijn wat betreft de huisvesting (toegankelijke woningen) en de woonomgeving (voldoende voorzieningen en veilig).

Maar ook dient er sprake te zijn van sociale netwerken zodat burgers actief kunnen zijn in de buurt of wijk.

4.4 Conclusie

In het vorige hoofdstuk werd gesteld dat leefbaarheid en sociale cohesie peilers zijn in het (nieuwe) welzijnsbeleid.

Maar voor alle burgers (met en zonder beperking) geldt het participatieprincipe. Burgers moeten samenwerken met andere buurtbewoners om hun woonomgeving prettig te houden maar ook om te voorkomen dat buurtgenoten "ontsporen" of "afglijden". Dat laatste is de collectieve preventie die van belang is om de toeloop naar professionele hulp te verminderen.

Hoofdstuk 5 De rol van de gemeente

5.1 Inleiding

Uit de vorige hoofdstukken kan gedestilleerd worden dat door de komst van de WMO de gemeente toe is aan een herijking van het welzijnsbeleid. De oude functionele benadering, de beoordeling en waardering op basis van de VNG functies, moet worden vervangen door de peilers van de WMO. Deze zijn: leefbaarheid, sociale cohesie, actief burgerschap en (collectieve) preventie.

De rol van de gemeente ligt in de voorwaardenscheppende sfeer en als aanjager van het proces dat burgers zoveel mogelijk zelf de activiteiten initiëren. De gemeente zorgt voor een goed voorzieningennetwerk waar burgers eventueel op kunnen terugvallen. Verder zorgt de gemeente samen met andere partijen voor (aangepaste) woningen en de verstrekking van hulpmiddelen. Sociale cohesie en actief burgerschap worden door de gemeente via door derden georganiseerde activiteiten gefaciliteerd (bij voorbeeld door subsidiëring).

Kortom, door de komst van de WMO krijgt het welzijnsbeleid andere accenten: leefbaarheid en sociale cohesie worden de indicatoren van het nieuwe welzijnsbeleid. Hiervoor is wel nodig dat burgers (meer) actief worden (actief burgerschap) en dat voorkomen wordt dat burgers in problemen geraken zodat hun leefbaarheid afneemt (preventie).

Door te investeren in leefbaarheid en sociale cohesie verbetert het sociale klimaat in een wijk, buurt of kern. Bewoners worden daardoor meer tevreden over hun woonomgeving en meer betrokken bij de mensen in hun buurt. De bereidheid om meer actief te worden zal daardoor worden vergroot.

Het lijkt allemaal zo vanzelfsprekend, het nieuwe welzijnsbeleid moet gericht zijn op leefbaarheid en de sociale kwaliteit van de woonomgeving en daarvoor zijn actieve burgers nodig.

Maar het was door de komst van de WMO dat gemeenten en instellingen andere accenten in hun beleid zijn gaan leggen.

De grote vraag is waar de grenzen liggen van de verantwoordelijkheid van de gemeenten, van de welzijnsinstellingen en niet in het laatst van de burgers.

5.2 Een andere rol voor de gemeente

De WMO heeft als uitgangspunt dat burgers zelf oplossingen moeten bedenken voor problemen die zich voordoen in de sociale omgeving. Met de WMO wil de overheid een krachtige sociale structuur bevorderen waar zelforganisatie, sociale cohesie en eigen verantwoording een belangrijke plaats innemen en voorliggend zijn aan professionele zorg.

Maar de gemeente heeft wel degelijk ook taken. De gemeente moet zorgen dat er een samenhangend stelsel komt van voorzieningen voor inwoners die niet in staat zijn zelf of zonder hulp van anderen te participeren.

Bovendien vraagt de WMO meer dan bijvoorbeeld de in deze wet opgenomen Welzijnswet. De WMO vraagt om prestaties en op meer doelgerichtheid van de voorzieningen.

De gemeente is dus niet alleen een regisseur. De gemeente gaat ook zaken anders regelen. Dit zal tot uiting moeten komen in het welzijnsbeleid. Als leefbaarheid en sociale cohesie de peilers worden van het nieuwe welzijnsbeleid en daarvoor actief burgerschap en preventie noodzakelijk zijn, dan zal het welzijnsbeleid met andere ogen bekeken moeten worden.

Dat houdt overigens niet in dat er een aardverschuiving in het subsidiebeleid komt. Er zal sprake zijn van een accentverschuiving. Wereld een sportactiviteit voorheen gesubsidieerd vanuit de functies van ontmoeting en recreatie (zie nog welzijnsprogramma 2008), nu zal worden getoetst of deze activiteit een bijdrage levert aan sociale cohesie, actief burgerschap en leefbaarheid.

De vraag die centraal gesteld gaat worden is :“wat is de bijdrage van een (deel)beleidsterrein aan de uitgangspunten van de WMO”.

5.3 Een nieuw beleid op termijn

Het welzijnsprogramma van de gemeente Teylingen bevat de volgende beleidsterreinen:

Jeugd- en Jongerenwerk (waaronder open jongerenwerk en speeltuinwerk)

Peuterspeelzaalwerk en Opvoedingsondersteuning

Maatschappelijke Zorg (waaronder ouderenwerk, gehandicaptenwerk en maatschappelijk werk)

Kunst en cultuur (waaronder amateuristische kunstbeoefening en bibliotheekwerk)

Binnensport

Voor al deze beleidsterreinen (behalve het peuterspeelzaalwerk en opvoedingsondersteuning) zal in 2008 een beleidsnota worden geschreven.

In de Subsidienota die in april 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld zijn per beleidsterrein de doelstellingen vastgelegd. Deze zijn:

Beleidssterrein	Doelstelling
<i>Jeugd- en Jongerenwerk</i>	Het bevorderen en vergroten van de zelfredzaamheid en de sociale vaardigheden van jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar.
<i>Peuterspeelzaalwerk en Opvoedingsondersteuning</i>	Het bevorderen en volgen van de ontwikkelingen van kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar, het signaleren van belemmeringen in die ontwikkeling en het aanbieden van programma's om die belemmeringen weg te nemen.
<i>Maatschappelijke zorg</i>	Het bieden van hulp aan mensen die moeilijkheden ondervinden in hun persoonlijk en sociaal functioneren. Het doel is te bevorderen dat problemen van psychosociale en praktische aard worden verminderd en de zelfredzaamheid toeneemt.
<i>Kunst en Cultuur</i>	Het verwerven van kennis en vaardigheden op het gebied van muziek, dans, theater, beeldende kunst, literatuur en audiovisuele vorming.
<i>Binnensport</i>	Het bevorderen van beweging, sociale participatie en ontmoeting.

Het thans gevoerde welzijnsbeleid is een destillaat van het beleid dat de drie voormalige gemeenten (Sassenheim, Voorhout en Warmond) hadden gevoerd tot het jaar 2006.

Activiteiten worden beoordeeld aan de hand van de beleidsdoelstellingen. Getoetst wordt of een jongerenactiviteit inderdaad bijdraagt aan de zelfredzaamheid en sociale vaardigheden van jongeren tot 25 jaar.

Het nieuwe subsidiebeleid wordt effectief in het jaar 2008. Maar de raad heeft tevens besloten dat het hier gaat om subsidiebeleid en dat het er aan ten grondslag liggende welzijnsbeleid nog moet worden geformuleerd.

Daarbij moet het welzijnsbeleid het kader vormen voor het beleid van de vijf hiervoor genoemde beleidsterreinen.

Het is duidelijk dat het jeugd- en jongerenwerk, het peuterspeelzaalwerk en de maatschappelijke zorg direct een bijdrage leveren aan de doelen van de WMO.

Maar ook kunst en cultuur en de sport leveren, zij het op indirecte wijze, een bijdrage aan het doel van de WMO. In de kunst- en cultuurnota en de sportnota moet duidelijk worden hoe deze beleidsterreinen steviger kunnen bijdragen aan de WMO doelen.

In feite wordt WMO beleid een facetbeleid en de relatie tussen de WMO en de vijf beleidsterreinen moet duidelijker en steviger worden. Het is niet de bedoeling dat het welzijnsbeleid radicaal verandert. Binnen elk beleidsterrein moet duidelijk worden welke bijdrage kan worden geleverd aan de nieuwe doelen.

Het doel dat moet worden bereikt met het nieuwe welzijnsbeleid is dat door middel van participatie van zoveel mogelijk burgers de eigen verantwoordelijkheid en de verantwoordelijkheid voor elkaar groeit zodat meer sociale cohesie ontstaat in buurten en wijken, minder mensen buiten de boot vallen en Teylingen een plek is waar het goed leven is.

Dit betekent dat activiteiten waarvoor door de uitvoerders geld wordt gevraagd zullen worden getoetst aan dit doel. Levert de activiteit een bijdrage aan dit doel?

Dat wat burgers bindt moet voorop komen te staan. Mensen die, om wat voor reden ook, niet mee kunnen doen, moeten geholpen worden. Teylingen moet een leefbare gemeenschap zijn (en blijven) waar mensen elkaar helpen en waar mensen graag deelnemen aan allerlei verenigingen.

Dat geldt voor een breed scala van activiteiten. Door participatie aan sport, cultuur, ouderenwerk of jeugdwerk, wordt de leefbaarheid en de sociale cohesie vergroot.

In de diverse deelnota's zal dat tot uiting moeten komen.

In 2009 ontwikkelt de gemeente Teylingen de doelen van het WMO beleid tot facetbeleid. In alle vijf beleidsterreinen moet duidelijk worden welke bijdrage geleverd kan worden aan leefbaarheid, sociale cohesie, actief burgerschap en preventie. In de Jongerennota, de Ouderennota, de nota Gehandicaptenbeleid, de kunst- en cultuurnota en de sportnota moeten de WMO doelen gesteld worden.

Een vervolgstap kan zijn dat over de grenzen van het welzijnsbeleid ook gekeken gaat worden naar het volkshuisvestingsbeleid en het beleid ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte, zodat die terreinen ook kunnen bijdragen aan de leefbaarheid, sociale cohesie en actief burgerschap.

De gemeente Teylingen moet op termijn WMO-proof zijn.

5.3 Conclusie

De Welzijnswet is door de komst van de WMO komen te vervallen. Indien de doelen van de WMO worden gekoppeld aan het (nieuwe) welzijnsbeleid dan betekent dit dat nagegaan moet worden welke bijdrage de welzijnsbeleidsterreinen kunnen leveren. Voor alle vijf beleidsterreinen betekent dit, dat nagegaan moet worden welke bijdrage deze beleidsterreinen kunnen leveren. Dit moet worden gedaan in reeds hiervoor genoemde beleidsnota's in het jaar 2008. Op den duur zullen ook andere beleidsterreinen, buiten welzijn, een bijdrage moeten leveren aan de WMO doelen.

Hoofdstuk 6 Subsidiering van Maatschappelijke Ondersteuning

6.1 Inleiding

Subsidies worden aan instellingen verstrekt indien zij met het uitvoeren van activiteiten bijdragen aan verwezenlijking van doelen die zijn vastgesteld in gemeentelijk beleid. De subsidiering vindt thans plaats op basis van het subsidiebeleid dat is vastgesteld in de Subsidienota Welzijn (van april 2007). Voor het beleidskader wordt naar deze subsidienota verwezen en ook naar hoofdstuk 1 van deze nota.

Indien de WMO het fundament wordt voor het te voeren welzijnsbeleid of in de nieuwe terminologie, het beleid inzake maatschappelijke ondersteuning, dan zullen de zeven oude functies, zoals beschreven op pagina 8 van deze nota, moeten worden vervangen door iets anders.

In principe zouden dat de negen prestatievelden moeten zijn van de WMO. Immers iedere instelling die een bijdrage levert aan de gestelde doelen in deze prestatievelden komt in aanmerking voor subsidie.

Bestaande subsidies moeten in het nieuwe beleidskader worden ingepast. Het jongerenwerk wordt tot op heden gesubsidieerd in het kader van de functie "ontmoeting en recreatie" en de functie "vorming en educatie". Sportverenigingen worden gesubsidieerd omdat zij voldoen aan de functie "ontmoeting en recreatie" en alle muziekverenigingen weer voor de functie "cultuur en creativiteit".

De doelstellingen van de WMO gaan het inhoudelijke kader vormen voor het subsidiebeleid. Instellingen vragen subsidie aan omdat hun activiteiten/producten bijdragen aan de verwezenlijking van deze doelstellingen. Dus de toetsing vindt niet meer plaats op basis van een bijdrage aan "ontmoeting en recreatie", maar aan leefbaarheid.

Uitgaande van de negen prestatievelden en het tot nu toe gevoerde subsidiebeleid wordt voorgesteld om het beleid maatschappelijke ondersteuning onder te verdelen in zes beleidsprogramma's :

1. Het bevorderen van de leefbaarheid in Teylingen;
2. Het bevorderen van actieve participatie en sociale cohesie;
3. Het bevorderen van de gezondheid;
4. Het bieden van ondersteuning, diensten en voorzieningen;
5. Het regisseren van een preventief jeugdbeleid;
6. Het (regionaal) zorgen voor maatschappelijke opvang.

Aanvragen voor subsidie worden getoetst aan de doelstellingen van deze programma's. In dit hoofdstuk wordt de uitwerking van de hoofdstukken 3 en 4 vertaald naar een beleidskader voor subsidies.

6.2 Beleidsprogramma's

1. Het bevorderen van de leefbaarheid in Teylingen

Het beleid van dit programma is gericht op het bevorderen van een prettige en veilige omgeving met de mogelijkheid om gebruik te (kunnen) maken van zorg, welzijns- en gemakdiensten.

Met name de oude functies "ontmoeting en recreatie" en "cultuur en creativiteit" zitten in dit programma.

Welke categorieën van instellingen vallen binnen dit programma?

Wij onderscheiden:

- Jeugd- en jongerenwerk (alleen ontmoetingsprogramma's);
- Kindervakantiewerk;
- Speeltuinwerk;
- Kunst- en cultuur (incl. openbaar bibliotheekwerk);

- Amateuristische kunstbeoefening;
- Buurt- en wijkwerk;
- Het beheer en exploitatie van gemeentelijke accommodaties.

2. Het bevorderen van actieve participatie en sociale cohesie

De gemeente Teylingen stelt dat dit programma gericht is op het bevorderen van:

- deelname aan werk en/of vrijwilligerswerk;
- van het ondersteunen van ouderen, mensen met een beperking en mensen met een psychische stoornis bij het participeren in de samenleving;
- het voorkomen van sociaal isolement;
- het bevorderen van sociale cohesie tussen diverse leeftijdsgroepen.

De oude functies "belangenbehartiging en activering" en "dienstverlening en voorlichting" vallen binnen dit programma.

De volgende categorieën instellingen vallen binnen dit programma:

- Ouderenwerk (alleen informatie en belangenbehartiging);
- Gehandicaptenwerk;
- Zieken- en bejaardenomroepwerk;
- Maatschappelijk werk (exclusief JPP);
- Jeugd- en jongerenwerk (alleen informatie en belangenbehartiging);
- Vrijwilligerszorg;
- Vluchtelingenwerk.

3. Het bevorderen van de gezondheid

Dit programma richt zich op:

- het zorgdragen voor de uitvoering van preventieve taken zoals opgenomen in de nota lokaal gezondheidsbeleid 2007-2011;
- het aanbieden van maatwerk in de integrale jeugdgezondheidszorg;
- het stimuleren van deelname aan sport.

De volgende categorieën instellingen vallen onder dit programma:

- Verslavingszorg;
- Sport.

4. Het bieden van diensten, ondersteuning en voorzieningen

Dit programma richt zich op:

- het beschikbaar stellen van informatie over maatschappelijke ondersteuning;
- mensen met een beperking om die de mogelijkheid te bieden zelfstandig deel te nemen aan de samenleving;
- een toegang tot wonen, zorg en welzijn (zorgloket)

De oude functies "dienstverlening en voorlichting" en "afstemming en coördinatie" vallen binnen dit programma.

De volgende categorieën instellingen vallen onder dit programma:

- Mantelzorgondersteuning;
- Ouderenwerk;
- Ondersteuning van gehandicapten
- Rechtsbijstandsverstrekking;
- Vrijwilligerswerkondersteuning.

5. Het regisseren van een preventief jeugdbeleid

Dit programma richt zich op:

- het verstrekken van advies en ondersteuning aan ouders met kinderen en aan beroepskrachten die werkzaam zijn in het peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en onderwijs.

- het snel onderkennen van problemen bij kinderen en voorkomen dat dit probleem verergert.
Er kan binnen dit programma onderscheid worden gemaakt tussen:

Primaire preventie

Het gaat hier om het direct aanbieden van activiteiten om te voorkomen dat de problemen zich gaan voordoen (Peuterpraat);

Secundaire preventie

Het gaat hier meer om het organiseren van activiteiten voor jongeren waardoor jongeren niet vervallen tot maatschappelijk ongepast gedrag (jongerenopbouwwerk)

De oude functies "Opvang" en "Afstemming en coördinatie" vallen binnen dit programma.

De volgende categorie instellingen vallen binnen dit programma:

- Peuterspeelzaalwerk;
- Opvoedingsondersteuning;
- ZAT teams;
- Signaleringsoverleg jongeren;
- Organisatie MEE
- HALT;
- Jongerenwerk (preventieve activiteiten).

6. Het (Regionaal) zorgen voor maatschappelijke opvang

Dit programma richt zich op vooral op huiselijk geweld en de daklozenzorg. Het gaat hier om curatieve activiteiten zoals opvang voor mishandelde vrouwen, opvang voor daklozen en voor verslaafden.

De gemeente Teylingen stelt zich ten doel de maatschappelijke opvang op maat te bieden aan mensen die dit nodig hebben. Onderdeel hiervan is de ketensamenwerking in de regio (Regionaal Kompas).

Hoofdstuk 7 Welzijnsbeleid met andere ogen

Het gemeentelijk welzijnsbeleid is gebaat bij een visie als basis voor de eigen regievorming, maar ook voor de opdrachtverlening aan maatschappelijke organisaties en bij het beoordelen van ingediende subsidieverzoeken voor activiteiten.

Die basis is gevonden in de WMO.

De WMO beoogt immers dat burgers meer voor zichzelf en voor elkaar gaan zorgen en minder afhankelijk worden van professionele zorg. Voorwaarde is wel een goed functionerende civil society.

De verbanden in een civil society vallen buiten de sfeer van "gevestigde" verbanden, zoals overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeienis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie. Dat uit zich in WMO doelen als bevorderen van de leefbaarheid en de sociale cohesie door preventieve activiteiten en actieve inzet van burgers.

Welijnsorganisaties zijn geschikt om voornoemd beleid uit te voeren. Maar dat houdt wel in dat het gemeentelijk welzijnsbeleid WMO-operationeel moet worden gemaakt.

Het aanpassen van de doelstellingen van de vijf welzijnsbeleidsterreinen(pagina 18) in concrete activiteiten zal plaatsvinden in de beleidsnota's.

Het is wel duidelijk dat de nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid gericht moeten zijn op individuele burgers, op groepen burgers en op organisaties alsmede op locaties (buurten). Die gerichtheid betreft niet alleen de problemen die burgers kennen of ondervinden of die zich in buurten manifesteren. Het is van groot belang om bestaande competenties van mensen en de vitaliteit van buurten te benutten en te versterken.

Het welzijnsbeleid moet de volgende doelstellingen nastreven:

1. *Elke inwoner moet meetellen*

In de praktijk is dat niet zo. Er zijn mensen die niet meetellen zoals sommige groepen ouderen, gehandicapten, risicojongeren etc. Door versterking van sociale cohesie moet gezorgd worden dat deze groepen wel gaan meetellen.

2. *Meedoen "moet kunnen"*

Actieve betrokkenheid van alle inwoners van Teylingen bepaalt de kwaliteit van de gemeente. Inwoners kiezen zelf met wie ze relaties aangaan en van welke diensten ze gebruik maken. De gemeente is alleen een aanjager; zij moet burgers bewegen om meer vrijwilligerswerk te doen.

3. *Alle voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn*

De voorzieningen betreffende de maatschappelijke ondersteuning moeten voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn als er wordt gesteld dat iedereen moet meetellen en moet meedoen.

4. *Voor de leefbaarheid in Teylingen is een sterk verenigingsleven onontbeerlijk*

Sterke verenigingen hebben een sterk kader, een goed financieel beleid en een activiteitenprogramma dat is afgestemd op de wensen en behoeften van de inwoners van Teylingen. Dit is ook van belang voor het gemeentelijk subsidiebeleid.

Om deze doelen te bereiken is een aantal programma's geformuleerd die van belang zijn voor het maatschappelijk ondersteuningsbeleid voor de komende jaren:

- Het bevorderen van de leefbaarheid in Teylingen;
- Het bevorderen van actieve participatie en sociale cohesie;
- Het bevorderen van de gezondheid;
- Het bieden van ondersteuning, diensten en voorzieningen;
- Het regisseren van een preventief jeugdbeleid;
- Het (regionaal) zorgen voor maatschappelijke opvang

Bovenstaande zes programma's dienen in de beleidsnota's uitgewerkt te worden en in een gewijzigd subsidiebeleid (nieuwe subsidieverordening) uitgewerkt te worden. Als in alle zes programma's het beleid wordt gericht op leefbaarheid en sociale cohesie met de inzet voor actieve burgers, is er sprake van een integraal beleid, gebaseerd op de uitgangspunten van de WMO.